

JUMP-in stappenplan meten, wegen, doorverwijzen overgewicht en sportinterview schooljaar 2011/2012

Inleiding

In schooljaren 2009/2010 en 2010/2011 is gewerkt met een JUMP-in stappenplan doorverwijzen en voorlichting overgewicht. Vanaf schooljaar 2011/2012 wijzigen een aantal zaken rond het meten en wegen, leerlingvolgsysteem, het doorverwijzen en de voorlichting van JUMP-in. Hieronder staan deze wijzigingen en de redenen daarvoor beschreven.

Wijzigingen:

- Vanaf schooljaar 2011/2012 wordt meten en wegen door JUMP-in alleen nog gedaan in groep 4. Afname van het sportparticipatie interview vindt wel nog in alle klassen plaats.
- De gegevens op kindniveau over lengte en gewicht worden in opdracht van de GGD verzameld en worden verwerkt in het elektronisch kind dossier van de JGZ. Zij zijn alleen nog inzichtelijk voor JGZ, niet meer voor de school. Gegevens over sportparticipatie worden in het leerlingvolgsysteem van JUMP-in opgeslagen en zijn juist wel voor de school inzichtelijk en niet voor de JGZ.
- Zorg voor kinderen met overgewicht wordt daarmee volledig bij JGZ en dus buiten de school geplaatst.
- Vanuit JUMP-in worden er op school geen activiteiten speciaal voor kinderen met overgewicht of hun ouders georganiseerd. Oudervoorlichtingen JUMP-in zijn open voor alle ouders. Op JUMP-in scholen wordt naschools sportaanbod georganiseerd. Aangepast aanbod, toegankelijk voor kinderen die (om wat voor reden dan ook) minder makkelijk mee komen in het reguliere aanbod is daar een onderdeel van. JGZ kan kinderen met overgewicht verwijzen naar / wijzen op het naschoolse sportaanbod. Deze activiteiten staan open voor alle inactieve kinderen.
- De school ontvangt jaarlijks een rapportage van het aantal kinderen met overgewicht en obesitas, op basis van de kinderen die in dat jaar op 5 jaar, in groep 4 en op 10 jaar zijn gemeten en gewogen in dat kalender jaar. Dit vindt plaats op een vast moment in het jaar, los van het moment van meten en wegen.

Toelichting op nieuwe werkwijze en redenen wijzigingen:

- Geen dubbele verzameling van gegevens: JGZ meet en weegt alle leerlingen al standaard op vijf- en tienjarige leeftijd. Leerlingen die te zwaar zijn, worden dan al gesignaleerd en krijgen zorg. In de 'oude situatie', werden kinderen van die leeftijden daardoor dubbel gemeten en gewogen (via JGZ en via JUMP-in). Dit is onnodig belastend voor het kind en voor de ouders. Gegevens dubbel verzamelen is ook volgens privacy richtlijnen niet wenselijk. Daarnaast zorgt het dubbel meten en wegen voor verwarring bij leerlingen en hun ouders en is het niet efficiënt. Nu alleen in groep 4 wordt gemeten, wordt deze dubbeling voorkomen.
- Tijdig signaleren: JUMP-in biedt een extra moment van signalering, tussen de twee standaard JGZ meetmomenten in; bij leerlingen in groep 4. Kinderen worden dus verspreid over de basisschool periode drie keer op overgewicht gescreend; ongeveer elke twee jaar. Op die manier, komen alle leerlingen tijdig in beeld wanneer er sprake is van overgewicht; de kans dat kinderen binnen twee jaar groeien van een gezond gewicht naar ernstig overgewicht is zeer klein.

- Jaarlijks alle kinderen meten en wegen levert veel werk en steeds minder nieuwe gevallen op: Wanneer jaarlijks alle leerlingen uit groep 3 t/m 8 worden gemeten en gewogen, is een steeds groter deel van de leerlingen al in beeld bij de zorg. Het uitzoeken welke leerlingen met overgewicht (gr4) en obesitas al in beeld / zorg waren en welke nog moesten worden opgeroepen (het 'dossieronderzoek'), was voor JGZ een grote belasting, met steeds lager rendement (omdat steeds meer leerlingen reeds in zorg waren).
- Zorg voor kinderen met overgewicht kan het beste via JGZ verlopen: Zorg voor kinderen met overgewicht en hun ouders is een reguliere verantwoordelijkheid van JGZ. Zij volgen hierbij de landelijke richtlijnen. Zij kunnen het beste inschatten welke hulp voor welk gezin het meest geschikt is. Via hen kunnen leerlingen ook worden doorverwezen naar andere zorgaanbieders, zoals fysiotherapeuten, diëtisten en kinderartsen. Ook kunnen zij deze kinderen adviseren om meer te gaan sporten en hen informeren over het sportaanbod op school en in de buurt. In goede afstemming met JUMP-in gaan zij er extra op inzetten de zorg voor kinderen met overgewicht te optimaliseren, nadat zij worden gesignaleerd.
- Preventie i.p.v. stigmatisering: JUMP-in gaat op school zelf geen activiteiten meer op zetten waarvoor specifiek de (ouders van) kinderen met overgewicht worden benaderd. Gezond eten en bewegen is belangrijk voor alle kinderen en we willen op school kinderen niet stigmatiseren vanwege hun gewicht. Bij JUMP-in worden kinderen die inactief zijn vanuit de school op grond van hun inactiviteit wel speciaal benaderd voor deelname aan sport. Kinderen en hun ouders specifiek op grond van hun gewicht benaderen, kan stigmatiserend over komen. Tevens is de visie van JUMP-in aangescherpt richting preventie. Mede daarom worden vanuit JUMP-in geen activiteiten meer opgezet, selectief voor kinderen met overgewicht en hun ouders.
- Privacy: bij ontwikkeling van het nieuwe leerlingvolgsysteem heeft een privacyspecialist de werkwijze rondom het verwerken van persoonsgegevens getoetst. Lengte en gewicht zijn 'bijzondere persoonsgegevens, en daarom goed beschermd. De afdeling JGZ van de GGD heeft een wettelijke taak om de gegevens over de lengte en het gewicht systematisch bij leerlingen te verzamelen en zorg te verlenen en mag / moet de gegevens daarom wel verzamelen en bekijken. De gegevens worden in het registratie systeem van JGZ verwerkt (Kidos) dat alleen toegankelijk is voor de JGZ en niet voor de school, beweegmanager, of gezondheidscoach. Het oproep- en zorgtraject voor kinderen met overgewicht verloopt daarom direct via JGZ, buiten de school om. Daarnaast beoordeelt de JGZ of het in het kader van de zorg voor het kind van belang is dat de school hierbij betrokken wordt, of van op de hoogte wordt gesteld. Als dat zo is wordt aan de ouders toestemming gevraagd voor overleg met school. Scholen krijgen dus niet standaard van alle leerlingen een terugkoppeling dat zij bij JGZ zijn opgeroepen en welke zorg / advies geboden is. Ook dit is een reguliere werkwijze van JGZ.

Meten en wegen door het team leerlingvolgsysteem:

Het meten en wegen in groep 4 en de afname van het sportinterview in groep 3 t/m 8 worden gedaan door het team leerlingvolgsysteem.

Naast deze situatie komt er in schooljaar 2011/2012 een kleine pilot op twee scholen waarbij het meten en wegen van groep 4 wordt gedaan door de JGZ assistente. Dit stappenplan is geschreven voor de situatie waar het teamleerlingvolgsysteem de metingen in groep 4 uitvoert.

Het stappenplan voor deze werkwijze staat in tabel 1 beschreven. Per stap is te zien welke partners in welke stap betrokken zijn en wie daarin het initiatief neemt. In tabel 2 staan de stappen in deze planning toegelicht.

Betrokkenen:

- School:** De betreffende JUMP-in school; binnen de school worden JUMP-in taken uitgevoerd door de JUMP-in coördinator (vaak de vakleerkracht) en de intern begeleider (IB'er).
- Gezondheidscoach:** JUMP-in medewerker van de GGD die de school begeleidt bij het invoeren van de verschillende preventieonderdelen van JUMP-in.
- Team LVS:** Medewerkers van de helpdesk Leerlingvolgsysteem.
- Beweegmanager:** Beweegmanager van het stadsdeel die de school begeleidt bij het invoeren van de sportonderdelen van JUMP-in.
- JGZ:** De schoolverpleegkundige van de GGD werkzaam in het OKC in het stadsdeel en de school. Het is de bedoeling dat alle verpleegkundigen vanaf september 2011 de eerste consulten op school uitvoeren. Pas wanneer kinderen herhaaldelijk niet komen, wordt de afspraak naar het OKC verplaatst.

Tabel 1. Stappenplan meten en wegen, doorverwijzen kinderen met overgewicht en obesitas groep 4 en sportinterview

	Tijd	Wie (vet gedrukt neemt initiatief)					Taak (Taak beschrijving in Bijlage 1)
		School	Gezondh. Coach	Team LVS	Beweegmanager	JGZ	
Voorbereiding	April		GC	LVS			Team LVS maakt globale planning voor afname LVS en informeert hierover
	Mei / juni	school	GC				Afname LVS opnemen in school jaarplan
	September		GC			JGZ vpk	GC gesprek met JGZ
	Max 2 maanden voor afname	school	GC	LVS		JGZ vpk + ass	Definitief inplannen LVS op school en informeren
	Elk kwartaal		GC		BM	JGZ vpk	Informeren over sportaanbod school en buurt
Signaleren	Week -3 / -4	School	GC	LVS			Nader informeren school over procedure LVS en JGZ en sturen brieven
	Week -2	School					Verzenden informatiebrief ouders & verzamelen bezwaar
	Week -1	school	GC	LVS		JGZ ass	Herinneringsmail meten en wegen en check sturen brieven vanuit school
	Week 0 = afname	School		LVS			Uitvoering LVS (meten en wegen en afname sport interviews)
	Week 3	school	GC	LVS	BM		Communicatie uitslag sportparticipatie
	Week 3			LVS		JGZ ass	Communicatie uitslag lengte en gewicht aan JGZ assistente
Beoordelen, toeleiden, intervensiëren	Week 4 / 5					JGZ ass	Invoer lengte en gewicht in Kidos & bepalen welke leerlingen worden opgeroepen
	Voor OOI		GC			JGZ ass	Inplannen OOI's in en verzenden oproepen met bijlage uit KIS
	Twee werkdagen voor OOI					JGZ ass	Reminder sms voor OOI
	Week 7 t/ 11					JGZ vpk	OOI's overgewicht volgens reguliere werkwijze JGZ

	Tijdens regulier contact	school				JGZ vpk	In specifieke gevallen betreft JGZ de school
--	--------------------------------	--------	--	--	--	---------	--

Tabel 2: Taakomschrijving meten en wegen, doorverwijzen kinderen met overgewicht en obesitas groep 4 en sportinterview

Tijd	Taakomschrijving
	Doorverwijzen kinderen met overgewicht en obesitas per school
April	<p>Team LVS maakt globale planning voor afname LVS in en informeert hierover</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maakt opzet voor planning meet & weeg moment en afname interview door het jaar heen (in welke maand welke school) met aandacht voor spreiding door de tijd binnen een stadsdeel en gelijke momenten door de jaren heen. Geheel wordt gekoppeld aan het schooljaarplan. - GC informeren in welke periode de scholen gepland staan.
Mei / juni	<p>Afname LVS opnemen in school jaarplan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij het opstellen van het jaarplan zorgt de GC dat LVS besproken wordt als onderdeel van JUMP-in en in welke periode van het jaar de school aan de beurt is voor het LVS. Ook wordt besproken dat team LVS nog contact opneemt voor precieze inplannen en afstemming.
Begin van schooljaar	<p>GC gesprek met JGZ</p> <p>Gesprek met JGZ verpleegkundige kan kort, telefonisch of per email, als al eerder kennis is gemaakt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Introductie / bijpraten - Uitwisselen planning van LVS en PGO's - Uitwisselen van relevante informatie over betrokken scholen o.a. bestaande plannen en contacten met de scholen (o.a. wie contactpersoon is) - Checken / opvragen contact gegevens (naam en e-mail adres) JGZ assistente en verpleegkundige -> doorgeven aan team LVS als contact persoon voor het versturen van de meet en weeg data.
Max twee maanden voor afname	<p>Definitief inplannen LVS op school en informeren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Team LVS plant de meetmomenten op de school (in de vooraf bepaalde periode) - Team LVS stemt de technische zaken met de school af (zie stappenplan LVS) - Team LVS informeert school, JGZ verpleegkundige en assistente en GC over definitieve datum LVS
Elk kwartaal	<p>Informeren over sportaanbod school en buurt</p> <ul style="list-style-type: none"> - BM maakt elk kwartaal een actueel overzicht van sportaanbod op scholen en in buurt waar JGZ kinderen op kan wijzen / naar kan verwijzen - BM stuurt dit overzicht naar JGZ verpleegkundige en GC
Week -3 / -4	<p>Nader informeren school over procedure LVS en JGZ en sturen brieven</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het team LVS (helpdesk DMO) stuurt de brieven naar school. <p>GC overlegt met de school (JUMP-in coördinator en de IB-er) en bespreekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkwijze LVS en dit stappenplan (JUMP-in stappenplan). Met aandacht voor de rol van JGZ: wat doet JGZ en waarom loopt het proces zo? Welke informatie krijgt de school en welke niet en waarom. - Aandacht voor de brief aan ouders over meten en wegen en het interview. GC herinnert

	<p>de school hier aan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie op school wil de informatie over sportparticipatie ontvangen? JUMP-in coördinator?-> Contact gegevens checken en doorgeven aan LVS.
Week -2	<p>Verzenden informatiebrief aan ouders & verzamelen bezwaar</p> <ul style="list-style-type: none"> - School stuurt brief naar ouders om de metingen en interviews aan te kondigen en mogelijkheid te geven bewaar in te dienen. Verschillende brieven voor kinderen uit groep 4 (waar meten en wegen en sportinterview plaatsvindt) en uit overige groepen (waar alleen sportinterview plaatsvindt) (format voor de brief is te downloaden via de JUMP-in website bij stappenplan LVS). - School verzamelt welke ouders bezwaar maken; zowel voor sportinterview als meten en wegen. - Op de dag van de metingen meldt de school welke ouders bezwaar hebben gemaakt aan het team LVS; deze kinderen worden dan niet gemeten en gewogen / krijgen geen sportinterview.
Week -1	<p>Herinneringsmail meten en wegen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Team LVS stuurt (ter herinnering) een e-mail aan School (JUMP-in coördinator en IB-er), GC en JGZ dat de metingen volgende week op de school plaatsvinden. In deze mail school herinneren dat er brieven aan ouders verzonden moeten zijn. - Check bij de school om te kijken of de brieven ook echt verstuurd zijn
Week 0 = afname	<p>Uitvoering LVS (meten en wegen en afname sport interviews)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ter plaatse geeft de school door welke ouders bezwaar hebben aangetekend. - Leerlingen uit groep 4 worden op school gemeten en gewogen door team LVS. - Bij alle leerlingen van groepen 3 t/m 8 wordt het sportparticipatie interview afgenomen door team LVS - Team LVS voert de uitslag van sportinterview in, in het digitale LVS in en doet check op foute invoer. - Team LVS voert gegevens meten en wegen groep vier in Excel in en doet een check op 'rare' waarden.
Week 3	<p>Communicatie uitslag sportparticipatie</p> <p>Team LVS stuurt school, CG en BM een mail waarin staat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overzicht van de % niet-sportactieve leerlingen - Dat vanaf nu in LVS te zien is welke leerlingen inactief zijn - Dat lengte en gewicht van leerlingen uit groep 4 is doorgegeven aan JGZ en zij deze gegevens invoeren in hun eigen registratie (Kidos). Deze gegevens komen dus niet in LVS.
Week 3	<p>Communicatie uitslag lengte en gewicht aan JGZ assistente</p> <ul style="list-style-type: none"> - JGZ assistente ontvangt van team LVS email met Excel bestand van lengte en gewicht gegevens van leerlingen uit groep 4. - JGZ assistente maakt een actie aan in Kidos voor de kinderen uit groep 4 om meet & weeg data te verwerken. Vermeld dat het om een externe meting gaat.
Week 4 / 5	<p>Invoer lengte en gewicht in Kidos & bepalen welke leerlingen worden opgeroepen</p> <ul style="list-style-type: none"> - JGZ assistente voert de gegevens lengte en gewicht van alle leerlingen uit groep 4 in Kidos in. - Kinderen met overgewicht en obesitas komen in aanmerking voor een OOI overgewicht. Alleen als er reeds een ander OOI gepland staat (ivm andere problematiek), wordt het kind niet opgeroepen.
Voor OOI	<p>Inplannen OOI's en verzenden oproepen</p> <ul style="list-style-type: none"> - JGZ assistente plant voor de leerlingen met overgewicht en obesitas een OOI overgewicht in en verzend de oproepbrief rechtstreeks naar ouders = standaard OOI overgewicht uitnodiging uit Kidos + bijlage met toelichting relatie meten en wegen, JUMP-in en oproep

	<p>(opgenomen in KIS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - GC gaat na of de verpleegkundige de bijlage bij de OOI Overgewicht oproep heeft gebruikt per email of telefonisch.
Twee werkdagen voor OOI	<p>Reminder sms voor OOI</p> <ul style="list-style-type: none"> - JGZ assistente stuurt opgeroepen ouders twee werkdagen voor het OOI een sms ter herinnering
Week 7 t/m 11	<p>OOI's overgewicht volgens reguliere werkwijze JGZ</p> <ul style="list-style-type: none"> - JGZ verpleegkundige houdt OOI's overgewicht volgens reguliere richtlijnen (zie Overbruggingsplan 4-12 jaar op KIS, JGZ, richtlijnen en standaarden JGZ Amsterdam, overgewicht). - Wanneer ouders worden gemotiveerd voor lokaal aanbod; vraag ouders toestemming voor actieve benadering door aanbieder van de vervolginventie. Bevindingen en acties worden geregistreerd in Kidos. - Volg het protocol 'verwijzen naar ketenpartners' beschreven in KIS, JGZ, JGZ Amsterdam uitvoering dienstverlening - Schat in of het relevant is voor school en een meerwaarde voor kind als school op de hoogte is van de uitkomsten van OOI. Zo ja, vraag toestemming voor overleg met school. - Bij no-show volg het protocol NVZB zoals beschreven in: KIS, JGZ, Werkinstructies Amsterdam, NVZB 4-19.
Tijdens regulier contact	<p>In specifieke gevallen betreft JGZ de school</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alleen bij kinderen waarvoor het volgens inschatting van JGZ verpleegkundige relevant is voor school en een meerwaarde is voor kind als school op de hoogte is van de uitkomsten van OOI en toestemming is gevraagd voor overleg met school. - Terugkoppeling vindt, als nodig, mondeling plaats tijdens reguliere overleggen van verpleegkundige met IB'er tijdens het zorgbreedte overleg, of eerder als daar aanleiding voor is.